

**Handläggare**  
Maja Fors  
Telefon: 08-50825207**Till**  
Socialnämnden  
2025-04-22

## **Remiss av Promemorian - Avveckling av studiestartsstödet**

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2025/359

### **Förvaltningens förslag till beslut**

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

### **Sammanfattning**

Kommunstyrelsen har remitterat Promemorian – Avveckling av studiestartsstödet till socialnämnden för yttrande. I promemorian föreslås att lagen (2017:527) om studiestartsstöd upphävs den 1 januari 2026.

Studiestartsstödet är en sorts studiebidrag för arbetslösa personer med en kort utbildningsbakgrund och med ett stort behov av utbildning, för att de bättre ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden.

Av promemorian framgår att när studiestartsstödet infördes var tanken att personer med gymnasieexamen endast i undantagsfall skulle kunna få ta del av stödet samt att stödet inte skulle lämnas vid eftergymnasiala studier. Vid granskning av bland annat Riksrevisionen har dock visat sig att ett stort antal personer med gymnasieexamen har mottagit stödet och att stödet i vissa fall även beviljats för eftergymnasial utbildning. Eftersom studiestartsstödet i stor utsträckning betalas ut till fel målgrupp föreslår regeringen att stödet avvecklas.

Förvaltningen ser fördelar med studiestartsstödet som är ett viktigt verktyg i arbetet med att hjälpa personer som står långt från arbetsmarknaden att på sikt kunna komma ut i arbete och egen försörjning. Förvaltningen ser dock ett behov av att se över studiestartsstödet utformning. Istället för att avveckla stödet bör regeringen se över möjligheterna att förändra stödet till det bättre till exempel genom tydligare styrning i form av nationella riktlinjer eller tydligare krav på uppföljning vid fortsatta lokala riktlinjer.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

## Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat Promemorian – Avveckling av studiestartsstödet till socialnämnden för yttrande. Remisstiden går ut 2025-04-29. Ärendet har även remitterats till stadsledningskontoret och arbetsmarknadsnämnden.

## Ärendet

Promemorian – Avveckling av studiestartsstödet till socialnämnden för yttrande har utarbetats inom utbildningsdepartementet vid regeringskansliet. I promemorian föreslås att lagen (2017:527) om studiestartsstöd upphävs den 1 januari 2026.

## Kort om studiestartsstödet

Studiestartsstödet är en sorts studiebidrag för arbetslösa personer med en kort utbildningsbakgrund och med ett stort behov av utbildning ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Enligt lagen (2017:527) om studiestartsstöd får stödet lämnas för studier på grundläggande eller gymnasial nivå. Förutom kort utbildningsbakgrund och stort utbildningsbehov behöver personen i fråga vara mellan 25 och 60 år gammal samt vara inskriven som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen för att ha rätt till studiestartsstöd. Personen ska heller inte ha mottagit studiestöd de senaste tre åren.

Stödet består endast av bidrag och inte av lån. Vid heltidsstudier erhåller den studerande år 2025 stöd med drygt 12 000 kronor per studiemånad (4,75 procent av ett prisbasbelopp). Den som har barn kan även beviljas tilläggsbidrag för varje barn. Under 2024 var det 4 300 personer i Sverige som studerade med studiestartsstöd och det har årligen funnits 400 miljoner kronor avsatta för ändamålet.

## Målgrupp

Av promemorian framgår att när studiestartsstödet infördes var tanken att personer med gymnasieexamen endast i undantagsfall skulle kunna få ta del av stödet samt att stödet inte skulle lämnas vid eftergymnasiala studier. Vid granskning av bland annat Riksrevisionen har dock visat sig att ett stort antal personer med gymnasieexamen har mottagit stödet och att stödet i vissa fall även beviljats för eftergymnasial utbildning. Eftersom studiestartsstödet i stor utsträckning betalas ut till fel målgrupp föreslår regeringen att medlen för studiestartsstödet ska minskas under 2025 för att sedan i sin helhet avvecklas till den 1 januari 2026.

## Regeringens förslag

Regeringen menar att det finns goda möjligheter till studiefinansiering för målgruppen inom ramen för det ordinarie studiemedelssystemet. Det finns även möjligheter att studera på grundläggande och gymnasial nivå när man deltar i vissa

arbetsmarknadspolitiska program hos Arbetsförmedlingen och då erhåller man aktivitetsstöd eller etableringsersättning.

### **Ärendets beredning**

Ärendet har beretts inom avdelningen för strategi och utveckling. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 16 april 2025. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 16 april 2025.

### **Förvaltningens synpunkter och förslag**

Förvaltningen bedömer att det finns ett värde i att fortsatt kunna stödja kortutbildade arbetslösa med hjälp av studiestartsstödet. Det är en viktig väg mot etablering på arbetsmarknaden och självförsörjning.

Studiestartsstödet utgör ett viktigt verktyg för att personer som står långt från arbetsmarknaden ska komma i studier och på sikt få ett arbete för att klara sin egen försörjning. Möjligheten att studera under en viss begränsad tid utan att ta en stor ekonomisk risk kan bidra till att många med kort utbildningsbakgrund vågar ta steget att påbörja studier. Det ökar möjligheterna till fortsatta studier inom ramen för ordinarie studiemedelssystem.

### **Behovet av utbildning är stort hos arbetslösa med kort utbildningsbakgrund**

Möjligheten till utbildning är avgörande för enskildas utveckling, självbestämmande och möjligheter till arbete samt även för att arbetsmarknaden ska fungera väl. Många arbetslösa saknar idag den kompetens som motsvarar behoven på arbetsmarknaden. För dessa personer måste det finnas möjligheter till omskolning eller vidareutbildning. Enligt Arbetsförmedlingens statistik har antalet kortutbildade arbetslösa som är inskrivna på Arbetsförmedlingen ökat. Under det sista kvartalet 2024 saknade 23 400 av de inskrivna arbetslösa i Stockholms län en fullständig gymnasieutbildning eller motsvarande.<sup>1</sup> I Stockholms stads strategi för arbetsmarknadsinsatser<sup>2</sup> lyfts målgruppen med kort utbildningsbakgrund som en av fyra utpekade målgrupper som löper högre risk för långtidsarbetslöshet.

### **Studiestartsstödet i Stockholms stad**

Arbetsmarknadsförvaltningen har i en utredning 2023<sup>3</sup> kartlagt stadens arbete med studiestartsstödet och undersökt hur det bidrar till att arbetslösa stockholmare med kort utbildning börjar studera. I rapporten beskrivs att det under 2022 var 430 stockholmare som

---

<sup>1</sup> [Arbetsmarknadsläget i Sveriges län](#)

<sup>2</sup> [Stockholms stads strategi för arbetsmarknadsinsatser, antagen av kommunfullmäktige 14 juni 2021](#)

<sup>3</sup> [Fler till studier med hjälp av studiestartsstöd – Så arbetar Stockholms stad och så går för de studerande](#)

studerade med studiestartsstöd och att stödet verkar bidra till fortsatta studier, då sex av tio stockholmare som erhållit studiestartsstöd sedan har fortsatt studera med ordinarie studiemedel. Så har det även sett ut på nationell nivå enligt en rapport av CSN<sup>4</sup>.

Vad gäller målgrupp har Stockholms stad till viss del skärpt de lokala riktlinjerna<sup>5</sup> för att dessa ska vara mer i linje med lagstiftningens intentioner. I utredningen som arbetsmarknadsförvaltningen har gjort kan man också se att andelen som studerar med studiestartsstöd som har en fullgjord gymnasieexamen har sjunkit de senaste åren. Under 2024 var det endast 12 procent av personerna som i Stockholms stad beviljades studiestartsstöd som hade en gymnasieexamen vid tidpunkten för ansökan om stödet. Det visar att det är möjligt att genom tydliga riktlinjer säkerställa att stödet når rätt målgrupp.

#### Andra möjliga sätt att finansiera studier

Precis som framhålls i promemorian är det svenska studiestödet mycket förmånligt utformat. Trots det kan det finnas en oro för att ta studielån hos många med kort utbildningsbakgrund. Det kan bero på att man har en social eller kulturell bakgrund där det är ovanligt att skuldsätta sig för studier. Det kan även bero på en osäkerhet kring den egna förmågan att klara studier.

Den som saknar gymnasiebehörighet och inte har svenska som förstaspråk kan dock behöva en lång studieperiod med många kurser och då finns det fördelar med att kunna börja med studiestartsstöd för att sedan fortsätta med annan studiefinansiering.

#### Konsekvenser för barn

Av promemorian framgår att förslaget inte bedöms ha några konsekvenser för barns situation. Förvaltningen vill dock framhålla att många av de som är arbetslösa och uppbär studiestartsstöd har barn. Studiestartsstöd som ofta följs av fortsatta studier är en viktig väg mot egen försörjning. Att föräldrar blir självförsörjande och att hushållets ekonomiska situation då förbättras bedömer förvaltningen vara centralt även ur ett barnrättsperspektiv. Föräldrars arbetslöshet och hushållets därmed ekonomiska utsatthet begränsar barns möjligheter till utveckling och trygghet, och kan ha en negativ inverkan på barns hälsa, skolgång och fritid.

#### Konsekvenser för jämställdhet

Av promemorian framgår att förslaget inte bedöms ha några konsekvenser ur ett jämställdhetsperspektiv. Förvaltningen vill dock

---

<sup>4</sup> [Studiestödet 2023](#)

<sup>5</sup> [Riktlinjer för det rekryterande arbetet med hjälp av studiestartsstöd i Stockholms stad](#)

betona att förslaget påverkar fler kvinnor än män då det är fler kvinnor som studerar med studiestartsstöd, såväl nationellt som i Stockholms stad. Förslaget riskerar därför att få en negativ effekt vad gäller just kvinnors etablering på arbetsmarknaden och kvinnors möjlighet till egen försörjning.

#### **Det finns skäl att se över befintligt studiestartsstöd**

Förvaltningen ser fördelar med studiestartsstödet som är ett viktigt verktyg i arbetet med att hjälpa personer som står långt från arbetsmarknaden att på sikt kunna komma ut i arbete och egen försörjning. Förvaltningen ser dock ett behov av att se över studiestartsstödet utformning. Istället för att avveckla stödet bör regeringen se över möjligheterna att förändra stödet till det bättre till exempel genom tydligare styrning i form av nationella riktlinjer eller tydligare krav på uppföljning vid fortsatta lokala riktlinjer.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Veronica Carstorp Wolgast  
Socialdirektör  
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson  
Avdelningschef  
Socialförvaltningen

#### **Bilaga**

1. Promemoria - Avveckling av studiestartsstödet

## **Attesterat av**

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

<b>Namn</b>	<b>Datum</b>
Veronica Carstorp Wolgast, Socialdirektör	2025-04-10
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2025-04-10